

Eerste hulp

Wanneer een EpiPen®?

Gastvrijheid in de bijenstal

Mari van Iersel

Veel imkers willen andere mensen laten delen in hun mooie hobby. De verhoogde belangstelling voor de natuur en een toenomen interesse in honingbijen passen daar mooi bij. Open dagen trekken veel bezoekers en we doen als imkers ons best die bezoekers gastvrij te ontvangen.

Zelf heb ik zachtaardige bijen maar toch lopen mijn bezoekers wel eens een steek op. Zo was er een fotograaf die zo nodig mooie plaatjes moest schieten en daarbij langere tijd in de vliegrouwe van de bijen bleef staan. Een andere bezoeker werd in zijn voet gestoken door een bij die langs zijn schoen omhoog was gekropen.

Advertentie

Imkerij De Werkbij
HONING - EDUCATIE - HANDEL

Open Dag

18 juni 2011
van 10.00u tot 16.00u

- Kom in de bijenstal!
- Demonstraties en veel leuke kramen

Voor de kinderen:

- Springkussen, Kaarsen maken
- Kleurwedstrijd: download de kleurplaat van de site

Van harte welkom
Locatie: Rhenen

info@dewerkbij.nl
www.dewerkbij.nl

Noordelijke Meentsteeg 18
3911 SE RHENEN
0317 - 612942

Hoofdweg 33
8166 AC EMST
bel Rhenen

Wij zijn een professionele imkerij en groothandel.

Wij vinden bijen én mensen belangrijk.

Alles voor de imkerij.
Honing, glaswerk, koninginsegelel, bijenwaaarsen, rondleidingen.

Foto's Mari van Iersel

Artsen schrijven EpiPen voor om te gebruiken bij een levensbedreigende acute allergie

Goed gastheerschap

Bezoekers in een bijenstal ontvangen houdt altijd het risico in dat er eentje een steek oploopt. Maar als een gast gestoken wordt vinden we dat als imkers geen reclame voor onze hobby. Een steek doet zeer, al is de pijn meestal snel weer verdwenen. Vervelender is dat de meeste mensen een dag later zitten met een zwelling op de plaats van de steek. Een daardoor tijdelijk misvormd uiterlijk verhindert de gestokene soms aan het werk te gaan en dan wordt die steek een schadepost.

Pijn en een plaatselijke, tijdelijke zwelling met of zonder jeuk kan geen kwaad. Het is de normale reactie van het lichaam. Maar het hoort bij goed gastheerschap om het je gasten naar de zin te maken en problemen te voorkomen. We zullen maatregelen nemen om te voorkomen dan iemand een bijensteek oploopt. Bijvoorbeeld onze volken zodanig plaatsen dat de vliegrouwe van de bijenvolken buiten of boven terreinen gaat waar mensen aanwezig kunnen zijn. Toevallige bezoekers erop wijzen niet voor bijenkasten te gaan staan, enzovoorts.

We kunnen niet verhinderen dat gestoken worden pijn doet. Wél kunnen we proberen te zorgen dat de steek geen verdere nare gevolgen heeft. Omdat wij imkers regelmatig met een bijensteek te maken hebben, zijn we de impact van een steek voor het dagelijks leven van iemand die geen imker is, een beetje vergeten. Daardoor komen we vaak niet verder dan belangstellend informeren of het nog zeer doet, terwijl we weten dat het probleem morgen een stuk groter is: een vinger zo dik dat hij wordt afgekneld door je ring, een opgezwollen arm, een scheef gezicht, al dan niet met jeuk.

Antihistaminemedicijn

Dokter M. Roovers, allergoloog van het St. Elisabethziekenhuis in Tilburg, adviseert onder andere het gebruik van Cetirizine (een antihistaminemedicijn tegen hooikoorts en andere niet levensbedreigende allergische reacties) om dergelijke vervelende gevolgen van een bijensteek te voorkomen of in belangrijke mate te onderdrukken. Het is vrij te koop bij de apotheek en kost ongeveer €2,50.

Mijn onfortuinlijke bezoekers heb ik direct na de steek een tabletje Cetirizine gegeven en beiden hebben niet méér last gehad dan de pijn op het moment van de steek zelf. Fijn om als imker een middel te hebben om de vervelende gevolgen van een steek te beperken.

Wie de bijsluiting van Cetirizine leest, vraagt zich misschien af

Medicijnen bij hooikoorts en vergelijkbare allergische reacties

of hij dat medicijn wel moet gebruiken. Maar bij de bijsluiter van Aspirine of Finimal vraag je je hetzelfde af. Toch laten weinigen onder ons die pijnstillers dan maar staan. Bij medicijnen die vrij te koop zijn is de kans op problemen gering. Zeker, het is zinvol de Ceterizinebijsluiter te lezen en daarover te overleggen met de persoon die de steek heeft opgelopen.

Maar zo'n tabletje helpt onvoldoende bij een allergische reactie van het hele lichaam, zie hierna.

Ongewone reacties op bijensteek; allergische reacties

Als iemand voor de eerste keer gestoken wordt, maakt het lichaam antistoffen aan waarmee bij een volgende steek het gif sneller onschadelijk gemaakt kan worden. Maar sommige mensen bouwen na een eerste steek een allergie op. Die komt meestal (soms pas na de twintigste of honderdste steek) tot uiting bij een volgend contact van het lichaam met bijengif. Klachten kunnen al enkele seconden tot minuten na de steek optreden, meestal binnen het uur. De reactie beperkt zich nu niet meer tot de plaats en omgeving van de steek en kan variëren van een vervelende roodheid en jeuk over het hele lichaam tot ernstige problemen met bloedsomloop, ademhaling en spijsvertering. In extreme gevallen treedt bewusteloosheid op, verlaagde bloeddruk en shock en is er levensgevaar. In uitzonderlijke gevallen doet deze levensgevaarlijke situatie zich zo snel voor dat via 112 opgeroepen medische hulpverleners niet tijdig ter plaatse kunnen zijn. In dat geval is een levensreddende adrenaline-injectie met behulp van een EpiPen de noodzakelijke medische hulp. Bij verhoogd risico een EpiPen.

Wanneer is er extra risico?

We vinden het normaal dat op plaatsen waar veel mensen bij elkaar komen een defibrillator aanwezig is. Het apparaat is er voor het uitzonderlijke geval dat iemand een hartaanval krijgt en directe medische hulp nodig heeft. De EpiPen hoort ook in de categorie van medische hulpmiddelen bij uitzonderlijke levensbedreigende situaties. De vraag die zich nu voordoet is waar en wanneer daar het meeste kans op is. We gaan ook niet allemaal met een defibrillator lopen ook al is het altijd mogelijk dat een medemens in onze nabijheid met acuut hartfalen te maken krijgt. Het is een kwestie van risico's afwegen.

Niet elke imker hoeft een EpiPen op zak hebben. Daarvoor is de kans geconfronteerd te worden met ernstige problemen ten

foto Bijhouden

Deze ring moest op een zondag van een opgezwollen vinger worden geknipt: dubbel tarief

gevolge van een bijensteek veel te klein. Net als een EHBO-voorziening hoort een EpiPen aanwezig te zijn op plaatsen waar gereede kans is dat een bijensteek ernstige problemen kan veroorzaken.

Dat risico is gering op een bijenstand waar een enkele bezoeker komt, de kans is groter bij een basiscursus met veel deelnemers. Vergelijk: een club die een activiteit organiseert voor een klein aantal deelnemers, treft andere eerste-hulpvoorzieningen dan in geval van een meer massaal evenement.

En dan: de kans op een 'volgende', dus mogelijk gevaarlijke, steek is groter op een praktijkbijeenkomst van een vaste groep basiscursisten dan onder willekeurige bezoekers van een open imkerrijdag. Het hoofdbestuur van de NBV en de commissie Bijenteeltonderwijs hebben dan ook het dringende advies gegeven om bij praktijklessen van een basiscursus een EpiPen aanwezig te hebben.

Advies overnemen

Dit advies roept veel reacties op: de EpiPen is niet vrij te koop, maar kan alleen met behulp van een recept van een arts aangeschaft worden. Imkers schrikken van het idee ooit zo'n pen te moeten gebruiken. Imkers zijn (meestal) geen artsen die kunnen afwegen welk medisch handelen in een bepaalde situatie verantwoord is. Toen de commissie Bijenteeltonderwijs dat laatste bezwaar voorlegde aan dokter Roovers was zijn antwoord glashelder: ieder mens herkent de situatie waarin iemand in levensgevaar is en onmiddellijke hulp nodig heeft.

Gelukkig komen allergische reacties niet vaak voor. Ik ben nu ongeveer twee jaar met deze problematiek bezig en praat daarover met andere imkers. Ik kom daarbij wel degelijk verhalen tegen van imkers die het meegemaakt hebben dat iemand in hun omgeving te maken kreeg met een levensbedreigende allergische reactie. Gelukkig zo weinig verhalen dat we onze hobby een veilige hobby kunnen noemen en zo veel verhalen dat veiligheidsmaatregelen op hun plaats zijn. Haal daarom antihistaminemiddelen in huis en zorg op de praktijklessen voor beginners voor een EpiPen.

Voor verdere informatie over dit onderwerp verwijst ik u naar de website www.bijhouders.nl, de paragraaf 'onderwijs' en daar het item 'bijensteek'.